

Bydd yr ymchwiliad yn:

- i. manylu ar weithrediad Polisi Iaith yr Awdurdod yn ysgolion cynradd ac uwchradd dalgylchoedd penodol.
- ii. gweld sut y cymhwysir elfennau allweddol y polisi ym mholisiau'r gwahanol ysgolion ac yn arbennig o fewn y Cynllun Datblygu Ysgol.
- iii. gweld sut y gweithredir arweiniad a gofynion "*Cynllun Strategol Y Gymraeg mewn Addysg*" ymhob ysgol.
- iv. gweld sut y gweithredir arweiniad a gofynion "*Siarter Iaith Gymraeg Ysgolion Cynradd Gwynedd*"

Mae Canllawiau Gweithredu'r Polisi Iaith yn nodi:- "Disgwylir i bob Pennaeth, mewn ymgynghoriad â'i staff a'r Corff Llywodraethu, adolygu Polisi Iaith yr ysgol yn rheolaidd. Cyfrifoldeb y Pennaeth yw sicrhau llwyddiant y Polisi Iaith yn ei ysgol/hysgol; mae disgwyl i'r Pennaeth ddarparu arweiniad pendant er mwyn sefydlu dealltwriaeth drwyadl o nôd y polisi ac i sicrhau bod ymdrechion athrawon dosbarth yn cael eu hatgyfnerthu drwy sicrhau bod ethos Gymraeg a Chymreig priodol yn yr ysgol."

Mae 5 carfan o blant o fewn gweithrediad y polisi a'r nod ydi cael pob plentyn yng ngharfan A - disgyblion â hyfedredd oed-berthnasol cyfocrog yn y Gymraeg a'r Saesneg.

Holiadur ar gyfer Pennaethiaid Ysgolion Cynradd

1. Diffiniwch eich ysgol yn ieithyddol
2. Polisi Iaith yr Ysgol a'r Cynllun Datblygu Ysgol
 - i. Pwy sydd yn gyfrifol am Polisi Iaith yr Ysgol?
 - ii. Pwy sydd yn gyfrifol am adolygu'r polisi a pha mor aml?
 - iii. Sut ydych yn cynnwys budd-ddeiliaid yn y gwaith adolygu'r polisi (staff, Llywodraethwyr, rhieni a'r disgyblion)?
 - iv. Ydi'r broses recriwtio yn gweithredu'n unol â gofynion y Polisi Iaith?
 - v. I ba raddau mae'r ysgol yn cyflawni gofynion y Polisi Iaith o ran cyrhaeddiad disgybl gan sicrhau bod pob disgybl yn hyfedr ddwyieithog erbyn 11oed?
 - vi. Eglurwch sut yr ydych wedi rhoi blaenoriaeth i'r Gymraeg yn y Cynllun Datblygu Ysgol?
 - vii. Sut ydych yn cynllunio'n fwriadus ar gyfer disgyblion sydd â llai o gyfleoedd/gefnidir Cymreig?
 - viii. Eglurwch y rhwystrau i wella diffiniad yr ysgol yn ieithyddol
 - ix. O adnabod y rhwystrau, sut gall yr awdurdod eich cefnogi chi, yr ysgol a'r gymuned?

3. Atebolrwydd

- a. Eglurwch sut ydych chi'n sicrhau bod pob haen o gymuned yr ysgol yn atebol wrth hyrwyddo agwedd iach / cynyddu defnydd cymdeithasol o'r Gymraeg?
 - i. Disgyblion
 - ii. Rhieni
 - iii. Llywodraethwyr
 - iv. Athrawon
- b. Eglurwch pa mor aml ydych yn monitro a pha gamau gweithredu yr ydych yn cymryd i wella'r sefyllfa?
- c. A oes Pencampwr Cymraeg ar y Corff Llywodraethwyr?
- ch. Mae rhaglen Anwytho Llywodraethwyr Newydd yn bodoli yng Ngwynedd sydd yn cynnwys nifer o gyrsiau hyfforddi. Eglurwch sut ydych yn hyrwyddo ac yn annog y Llywodraethwyr i fynychu'r hyfforddiant?
- d. Ydych chi'n gwybod faint o Lywodraethwyr yr ysgol sydd wedi'u hyfforddi gan y Cyngor a phwy ydynt?

4. Gweithlu

- a. Dywedwch wrthym faint o weithlu'r ysgol sydd wedi derbyn hyfforddiant 'Ymwybyddiaeth Iaith'?
- b. Dywedwch wrthym faint o staff ategol yr ysgol sydd wedi derbyn hyfforddiant i wella sgiliau iaith?
- c. Ydi'r gweithlu wedi derbyn hyfforddiant er sicrhau eu dealltwriaeth o fuddiannau caffael iaith a dulliau addas a sensitif o hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg ymysg plant a phobl ifanc?
- ch. A oes gweithiwr ar fuarth yr ysgol wedi derbyn hyfforddiant 'Chwaraeon Buarth' i hwyluso defnydd cymdeithasol o'r iaith Gymraeg?

5. Hyrwyddo Defnydd o'r Gymraeg

- a. Eglurwch pa ddulliau hyrwyddo defnydd o'r Gymraeg ydych yn defnyddio?
 - i. Yn lle?
 - ii. Efo pa grwpiau o bobl?
 - iii. A wnewch rannu tystiolaeth o hyrwyddo defnydd o'r Gymraeg efo ni?
- b. Eglurwch eich cynlluniau gwobrwyo defnydd o'r Gymraeg yn yr ysgol?

6. Dulliau Dysgu

- a. Beth yw'r cyfrwng dysgu yn y Cyfnod Sylfaen a'r Cyfnod Allweddol 2?
- b. Pa ddulliau trochi sydd gennych yn yr ysgol?
- c. Pa gyfrwng ydych yn dysgu gwyddoniaeth a mathemateg?

7. Cyngor yr Ysgol

- a. Pa mor aml mae Cyngor yr Ysgol yn cyfarfod?
- b. Ydi Cyngor yr Ysgol yn cynnal ei drafodaethau drwy'r Gymraeg?
- c. Sut mae Cyngor yr Ysgol yn hyrwyddo defnydd o'r Gymraeg?
- ch. Ydi'r Cyngor wedi sefydlu Pencampwyr Iaith/ neu 'buddy' ar y buarth?
- d. Ydi'r Cyngor wedi gwahodd siaradwyr gwadd Cymraeg a Chymreig i ymweld â'r disgyblion?

dd. A wnewch rannu tystiolaeth efo ni?

8. Cydlynwyr Iaith

- a. Eglurwch rôl a chyfrifoldeb y cyd-gysylltwyr iaith.
- b. Eglurwch yr effaith a dylanwad mae'r cyd-gysylltwyr iaith yn ei gael ar y Gymraeg yn yr ysgol?
- c. Yn eich tyb chi, a oes rôl bellach iddynt?

9. Hwyrddyfodiad

- a. Eglurwch pa gamau mae'r ysgol yn cymryd i ddelio efo hwyrddyfodiaid?
- b. Dros y 5 mlynedd diwethaf, faint o blant mae'r ysgol wedi anfon i'r Canolfannau Iaith?
- c. A oes enghreifftiau, bod rhieni wedi gwrthod i'w plentyn fynd i'r Canolfannau Iaith?

10. Manteision Dwyieithrwydd

- a. I ba raddau ydych yn hyrwyddo manteision dwyieithrwydd efo staff, rhieni, disgyblion